

Metsanduse arengukava aastani 2030 juhtkogu 26.06.2020 kohtumise protokoll

Asukoht: Keskkonnaministeerium Narva mnt 7a, Tallinn
Aeg: 26.06.2020, kell 10.00 – 13.00

Juhatas: Keskkonnaministeeriumi (KeM) asekanstler Marku Lamp
Protokollis: KeM metsaosakonna peaspetsialist Maret Parv

Osalesid juhtkogu liikmed: Andres Talijärv, Ants Varblane, Asko Lõhmus, Imbi Henno, Jaan Aiaots, Kadri Ukrainski, Kalle Toomet, Kristel Järve, Kristine Hindriks, Lehar Lindre, Leo Filippov, Linda-Mari Väli asendaja Martin Luiga, Madis Iganõmm, Marku Lamp, Paavo Kaimre, Peep Arold, Raul Kirjanen, Tarmo Porgand, Tarmo Tüür, Toomas Muru, Triin Reisner, Tõnu Ehrpais.

Lisaks osalesid: Andra Ainsaar (KeM metsaosakonna nõunik), Priit Põlluäär (KeM metsaosakonna nõunik), Kadi Kõiv (KeM metsaosakonna nõunik), Rauno Reinberg (KeM metsaosakonna peaspetsialist), Leno Kuura (KeM metsaosakonna peaspetsialist), Sille Rebane (KeM metsaosakonna nõunik), Marju Kaasik (KeM avalike suhete osakonna peaspetsialist), Kairi Pääsuke (KeM eelarve- ja strateegiaosakonna nõunik), Mari Amos (KeM ministri nõunik), Ülle Laas (Haridus- ja Teadusministeerium), Jaanus Kangur (arutelujuht).

Päevakava:

10.00-10.15	Päeva sissejuhatus
10.15-11.30	Metsanduse arengukava aastani 2030 (MAK2030) hetkeseis ja edasine protsess
11.30-11.45	Paus
11.45-13.00	Alaeesmärkide hetkeseis, mõõdikute tööühma üldised märkused ja arutelu

Kokkuvõte

26. juuni juhtkogu kohtumise arutelu keskendus MAK2030 koostamise edasise protsessile ning ajakava kokkuleppimisele.

Arutati järgnevate võimaluste vahel:

- 1) alustada keskkonnamõjude strateegilise hindamisega hilissügisel;
- 2) metsanduse arengukava asemel käsitleda metsanduse valdkonda keskkonnavaldkonna arengukava dokumendi (KEVAD) raames;
- 3) pikendada kehtivat arengukava;
- 4) koostada arengukava pikemaks perioodiks kui kümneks aastaks.

Ükski variantidest täielikku üksmeelt ei leidnud. Siiski enim pooldati esimest punkti, mis tähendab uue hanke välja kuulutamist MAK2030 eelnõu mõju hindamise programmi koostaja leidmiseks. Vähem pooldati metsanduse arengu käsitlemist KEVADES, mis on samuti Riigikogu poolt kinnitatav arengukava. Vastuoluna töid juhtkogu liikmed välja ebaselguse, kuidas sellisel juhul saavutada MAK2030 koostamise protsessi eesmärki – saavutada ühiskondlik kokkulepe jätkusuutliku metsanduse suunamiseks.

Päevakorra teise punktina arutati kuidas edasi minna MAK2030 eelnõu sisulise poolega. Enamik liikmetest pooldas nii arengukava sisuga üldisemaks minemist kui ka selleks aastaks planeeritud ajakava. Viimase kohaselt on järgmisel poolaastal plaanis läbi arutada alaeesmärgid, mõõdikud ja alustada mõistete tööühma tegevust, samuti on planeeritud rida juhtkogu kohtumisi.

Sisu päevakorrapunktide kaupa:

1. Päeva sissejuhatus

Marku Lamp andis ülevaate kohtumise päevakavast. Kohtumise eesmärk on vaadata üle, kuhu oleme jõudnud ning mis võimalused edasi minekuks on. Lisaks märkis, et päeva aitab modereerida Jaanus Kangur.

Jaanus Kangur selgitas protseduurireegleid, kuidas saavad sõna nii koosolekul osavõtjad saalis, kui ka osalejad MS Teamsi vahendusel.

Asko Lõhmus esitas täpsustava küsimuse, et kuidas kavatakse töötada tekstiga, viidates päevakorra teisele punktile, mis puudutas alaeesmärke.

Jaanus Kangur selgitas, et arutame seda nimetatud päevakorrapunkti juurde jõudes.

2. MAK2030 hetkeseis ja edasine protsess

Kristel Järve teeb ettekande MAK2030 protsessi hetkeseisust ja ettepanekutest. Ühtlasi annab ülevaate riigi strateegilisest raamistikust, tuues välja, et kõige üleval on Eesti 2035, mis seab riigi strateegilised sihid ja põhilised arenguvajadused. Arengukavad ja üldised strateegilised dokumendid annavad valdkondlikud suunad. KeMis on ettevalmistamisel kaks arengukava – keskkonna valdkonna arengukava (KEVAD) ja metsanduse arengukava. KEVAD on keskkonnavaldkonna ülene arengukava ja selle all on edaspidi käsitletud ka nt looduskaitse arengukava.

Rahastus suunatakse läbi Keskkonnakaitse- ja kasutuse programmi, mis koostatakse 4 aasta kaupa ja on osa riigieelarve strateegiast. KEVADES all on praegu 5 tegevussuunda, mets on ühe tegevussuuna, eluslooduse kaitse ja kasutuse, all. Kui tuleb MAK2030, siis tuleb KEVADsse viide MAK2030le.

KEVADES koostamise juhtkomisjon on planeeritud 25 liikmelisena, erinevad tegevussuundi sisustatakse nn seminarides (huvirühmades). Juhtkomisjonil on analoogselt MAK2030 juhtkogule nõuandev roll.

Kristel Järve tuletab meelde MAK2030 koostamise protsessi eesmärki, milleks on saavutada laiapõhjaline kokkulepe jätkusuutliku metsanduse suunamiseks, arvestades integreeritult nii

rahvusvahelisi kohustusi, kui ka Eesti sotsiaalseid, majanduslikke, ökoloogilisi ja kultuurilisi aspekte ning biomajanduse strateegilise arendamise vajadust. Kokkuleppe aluseks on piisavalt lahti kirjutatud strateegilised arengustsenaariumid, mis koostatakse metsanduse arengukava koostamise käigus. Arengukava koostamine peab olema avatud, teadmispõhine, võimalikult paljusid osalisi kaasav ja tasakaalustatud.

Detsembrikuu juhtkogu kohtumisel otsustasime, et hakkame koostama MAK2030 eelnõu, jättes vajadusel valikuid kriitilisematesse kohtadesse. MAK2030 eelnõu põhineb ühisstsenaariumil ja MAK2030 algatamise ettepanekul. Vajadusel kaasatakse teadlasi ja eksperte spetsiifilistesse küsimustesse. Koostame eelnõu etapi viisilisel, kus küsime juhtkogu tagasisidet ja samal ajal alustatakse mõjude hindaja leidmisega MAK2030 eelnõule.

Kristel Järve jätkab ettekannet andes ülevaate, mis on vahepeal tehtud. Plaan oli jaanuarist kuni märtsini 2020 eelnõu etapiliselt kokku panna, pakkudes juhtkogule eesmärkide valikuid ning saada 1. veebruariks juhtkogult ka tagasisidet. Oleme saatnud juhtkogule alaeesmärgid ja mõõdikud, seejärel tegevused ja tegime ka väga algelise eelnõu versiooni, mis läks MAK2030 mõjude hindamise hanke juurde. Aprillis 2020 panime kokku mõõdikute töörühma ning juunis küsisime juhtkogult tagasisidet, et kas mõni alaeesmärgidest sobib praeguses sõnastuses.

12. juunil kohtus mõõdikute töörühm.

Mõjude hindamise osas saadeti eelnevalt lähteülesanne juhtkogule arvamuse avaldamiseks. Plaan oli märtsis otsida mõjuhindaja. Hange ebaõnnestus ning koostöös Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühingu koostasime ettepanekud, kuidas edasi minna. Mai lõpus panime uuesti üles programmi koostamiseks lähteülesande hanke, kuid see taas ebaõnnestus. Tagasisidena saime mõjude hindajatelt teada, et lähteülesanne sobis ja ka rahaliselt oli sobiv, kuid peamine põhjus oli, et aega ei ole.

Seega edasisel kokkulepitud protsessikaval on kriips peal.

Kristel Järve tutvustab juhtkogule saadetud ettepanekuid aruteluks, kuidas protsessiga võiks edasi minna.

- 1) Alustada MAK2030 eelnõu mõjuhindamisega hilissügisel (teha uus hanke kutse valmisolekut näidanud ettevõttele), hanke tegijad oleksid olemas. Tingimusena, oli, et programmi koostamine algaks novembris.
- 2) Muuta metsaseadust, võttes välja kohustuse eraldi metsanduse arengukava koostamiseks ning käsitleda metsanduse valdkonda KEVADe raames. KEVAD on Riigikogu tasemel kinnitav. Seega ka kogu senine tehtud töö liiguks KEVADe alla.
- 3) Muuta metsaseadust, et pikendada arengukava perioodi (kuna arengukava koostamine võtab oodatust kauem aega), mis tähendab seda, et arengukava periood saaks olla 8 aastat. Arvestades, et metsandusvaldkond on pikaajalist mõju omav valdkond, siis ootame ka juhtkogu avamust, et kas MAK2030 võiks olla edaspidi pikem kui 10 aastat.
- 4) Esitada sügisel Riigikogule MAK2020 pikendamise eelnõu, variandid
 - a) Kuni uue arengukava vastu võtmiseni
 - b) Kuni 2022. aasta lõpuni

Otsest rahvusvahelist kohustust arengukava koostada ei ole, samas on see üks jätkusuutliku metsanduse indikaatoritest.

Jaanus Kangur avab arutelu.

Asko Lõhmus juhib tähelepanu, et kuna meil on soov saavutada kokkulepe, siis selline ambitsioon, saada laiapõhjaline kokkulepe, kaob KEVADES ära. Mil viisil see KEVADES kajastub, et meil selline protsess on?

Kristel Järve vastab, et ta ei näe, et see ära kaoks, ka KEVAD võetakse Riigikogu poolt vastu. Selles koostamises saame ikkagi sama seltskonnaga osaleda. Järve palus täpsustada, kus Lõhmus neid kitasaskohti näeb?

Asko Lõhmus täpsustab, et KEVAD ei saa olema ühiskondlik kokkulepe.

Lehar Lindre näeb variandina pigem esimest, alustada MAK2030 mõjuhindamisega pigem sügisel. Kui metsandus viia KEVADE alla ja metsanduse valdkonnas saavutatakse kokkulepe, kas metsanduse kokkulepe ei või jääda protsessi mõttes teiste kokkulepete varju? Kolmas variant, pikendada arengukava kehtivusperioodi, on ka taimetootjatele sobilik. Neljanda variandi osas pooldame varianti 4b, sest seal on konkreetne ajafaktor.

Kristel Järve vastab, et KEVADES võib veel olla keerulisi teemasid, aga pigem võib vastupidi juhtuda.

Raul Kirjanen soovis teada, et mis valdkonna inimesed kuuluvad KEVADE juhtkogu 25 liikme hulka?

Kristel Järve vastab, et KEVADE juhtkomisjoni ei ole veel moodustatud.

Kairi Pääsuke täpsustab, et kui KEVADE koostamise ettepaneku Vabariigi Valitsusele teeme, siis peame üles andma ka organisatsioonid. Hetkel ei ole teada, millised need organisatsioonid on. Ettepanekuna on laual, et igal alavaldkonnal nt elusloodusel on üks grupp inimesi.

Raul Kirjaneni sõnul on metsandus oluline valdkond ja on oht, et see võib kaduda ära KEVADE teiste valdkondade hulka. Seega enne kui selles osas midagi otsustada, tahaks teada milline see KEVADE protsess välja hakkab nägema. Samuti rõhutas ta, et oluline on mõju hindamise kvaliteet, mitte aeg. Kui saab kvaliteetselt teha hilissügisel, siis tuleks seda ka siis teha. Kehtiva arengukava pikendamine sobib ka. Punkti 4 osas ei ole mõistlik panna ennast ajasurve sisse, st piiritleda konkreetse kuupäevaga.

Leo Filippov soovib selgust slaidile, kus kirjeldatakse KEVADE sisu. Ei näe, et KEVADES on metsamulla teemale viidatud, hetkel on see on jäänud tähelepanuta. Ka kliimamuutuste kontekstis on Saaremaal juba probleemiks, et pinnase- ja veekaitse metsad on ära raiutud milletõttu vesi langeb ja vesiliiv võib lahti minna. Seega tuleb päevakorda võtta metsamuldade teema. Kus on sellel skeemil muld? Metsakasvatases on muld kõige aluseks. Kas MAK2030 protsessi on pööratud mullakaitsele tähelepanu?

Kristel Järve sõnul on mulla teemat käsitletud nii pinnase kahjustuste osa kui ka nt kliima blokis.

Jaan Aiaots juhib tähelepanu, et juhtkogu töötab keskkonnaministri käskkirja alusel ja selle kohaselt peame MAK2030 eelnõu esitama septembris 2020. Detsembris andsime MAK2030 eelnõu koostamise KeMle, kes siis peab ise seda tähtaega jälgima. Antud juhul esitas KeM ajakava, kus on piiramatult aega selleks. Ma ei pea venitamist põhjendatuks. Samuti pole juhtkogu otsustanud definitsioonide töörühma luua ja kokku kutsuda. See võib olla ühe isiku ettepanek ning minu arvates ei pea seda asja veel keerulisemaks tegema. Kindlasti tuleb septembri ajagraafikust kinni pidada. Kui me jõuame septembriks mingi asja valmis, siis on mõjude hindajal palju parem mõjusid hinnata ja peale seda saab juhtkogu võtta asja uuesti ette.

Jaanus Kangur juhib tähelepanu, protsessi ajakava tuleb arutelule järgmises päevakorra punktis. Kristel Järve täpsustab, et kas ettepanek on teha arengukava valmis septembriks? Jaan Aiaotsa sõnul jah, sest kvaliteeti venitamine ei tõsta.

Tarmo Tüüri sõnul on EKO-le oluline elurikkuse kaitsmine ja elurikkuse kao peatamine ja ühiskondlik kokkulepe. Ükski pakutud variantidest ühiskondlikku kokkuleppeni pigem ei suuna ja aus oleks avalikkusele välja öelda, et sellisel juhtimisel ja sellisel protseduuril ja moel selle arengukava kokkupanemine on ebaõnnestunud. Viimane aasta on suuresti raisku läinud. Sellest lähtuvalt, kui tahta selle eesmägi poole püüelda, tuleks luua uus visioon ja uus juhtimine sellele protsessile anda. Olemasoleva arengukava pikendamine ei ole mingil kujul vastuvõetav. Sellega edasi minna ei saa.

Paavo Kaimre sõnul ei toeta Eesti Maaülikool MAK2030 viimist KEVAde alla, lisaks laiapõhjalisele arutelule ja ühiskondlikule kokkuleppele on oluline rõhutada metsanduse kompleksust. Kui seadusandlikult on tarvis, siis oleme Riigikogule esitatava MAK2020 pikendamise eelnõu poolt. Teiseks võiks olla kõigil KSH tegijatel võimalus osaleda uue KSH tegemisel, seega ettepanek on seda ringi mitte piirata ja viia läbi avatud hange.

Tarmo Porgandi arvates KEVAde alla viimine on igati võimalik, kuid ajagraafik võib olla problemaatiline, kuna valdkondlikud arengukavad on tavaliselt 10 aastase perioodiga, kuid katusearengukavad on lühema ajaga.

Asko Lõhmus küsib, et kas Euroopa Komisjoni (EK) poolt ette pandud rohelepe mõjutab MAK2030 sisu? EK näeb keskkonnaeesmärke ja rohemajandust olulise uue instrumendina ja nõuaks radikaalsemat MAK2030 ka meilt. Rohelepe tehniline sisustamine kestab vähemalt selle aasta lõpuni ja võib-olla isegi kauem. Kas ei ole ohtu MAK2030ga kiirustades jääda rohelepele jalgu. Vana MAKi jätkamine pingeolukorda ei lahenda.

Marku Lamp vastab, et rohelepe oma alamstrateegiatega on EK pool välja tulemas või tulnud nt elurikkuse strateegia näol, kuid metsanduse jaoks strateegiat alles koostatakse ning see võib tulla alles järgmisel aastal. Kõik strateegilised visioonid ei ole täna õiguslikult siduvad, aga annavad meile selle suuna ette kuhu liikuda. Õiguslik raamistik EK poolt on oodata selle aasta lõpus või veel hiljem ning nõus, et see võib arengukava hakata hilisemas faasis mõjutama. Samas ei peaks riigi arengu planeerimine minema sellega vastuollu, aga täna ei tea lõpuni, kuidas õiguslikku formaati lõpuks pannakse.

Asko Lõhmus küsib, et kas on näha, et saame MAK2030 koostada nii, et see täidab ka roheleppe eesmärgi või on seal ka riskid?

Marku Lamp vastab, et sõltub kuidas me MAK2030 koostamisega edasi läheme. Kui me koostame ikkagi eraldi arengukava, siis paneb meile mõjude hindamine ajalise raami ja selle raami sees järgneva kahe aasta jooksul annab oma signaali ka EK, kuidas see peaks metsandust mõjutama.

Asko Lõhmus esitab täpsustava küsimuse, et kas KSH tegija saab arvestada roheleppega?

Marku Lamp selgitab, et ka KSH tegija saab seda arvestada, kui sealt tulevad riigile õiguslikult siduvad kohustused.

Triin Reisner selgitab, et KSH on seadusega paikapandud protsess ja kui MAK2030 panna kokku septembriks ilma KSHta siis ei ole see kooskõlas seadusega. Pigem on oluline, et keskkonnamõju hindamise protsess oleks algusest lõpuni ja kestaks arengukava koostamise käigus, mitte ei tehtaks mingi kokkuvõttena pärast. Ehk peab lähtuma sellest, et kui KSHd ei ole olnud võimalik alustada varem siis peabki arvestama, et arengukava koostamise protsess venib. Sellest tulenevalt ei näe mingit muud varianti, kui praeguse arengukava pikendamine, mis on ainuke õiguslik variant. Kindlasti on õige praeguse metsanduse arengukava pikendamine kuni uue arengukava valmimiseni. Riigikantselei poolt toetame metsanduse liikumist KEVADe alla. Ei toeta metsanduse vaatamist eraldi. Kehtivuse periood võiks siis olla KEVADes olev periood. Ei näe, et riigi arengustrateegiad oleksid pikemad kui 10 aastat. Või siis tuleb näha ette mehhanism, kuidas jooksvalt neid asju uuendada.

Jaan Aiaots soovib täpsustada, et kas me arengukava ei saagi arutatud kui KSHd ei ole kõrval? Kuidas see protsess siis käinud on? Meil on KSH ebaõnnestunud mitu korda. Võib-olla tuleks hoopis see seadus, mis kohustab KSH tegema, muuta. Kui Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühingu annab meile suuniseid kuidas hanget teha, siis see ei ole enam normaalne.

Kristel Järve lisab, et me oma maja sees kindlasti arutame, kuidas see protsess peaks käima, mitte selles mõttes, et saaks mõjude hindamise ära jätta, vaid kuidas see süsteem peaks olema ülesehitatud. Praegu ühing ise koolitab inimesi juurde ja praegu teame, et samad inimesed, kes peaksid tegema KSHd, teevad nt üldplaneeringutele mõjude hindamist. Sellel ei ole kiiret lahendust, see on õppetund edaspidiseks.

Triin Reisner selgitab, et KSH tuleneb seadusest ja seadusesse omakorda direktiivist. Seda ei ole võimalik kuidagi tühistada ega ära jätta. Aluspõhimõtted, KSH algus, lõpp ja ka seire tulenevad kõik direktiivist. Seega riigi käed jäävad lühikeseks ja selleks on oma kindel protsess.

Leo Filippovi märgib, et kui MAK2030 eelnõu saab sellisesse seisusse, et juhtkogu saaks seisukoha võtta, siis nõus, et KSH teha hilissügisel. See aga eeldab enne juhtkogu seisukohta. Samas ei saa nõustuda, et tahetakse loobuda eraldi metsanduse arengukavast. KEVAD saab anda sisendi MAK2030le ja vastupidi. Metsandust lahustada mujale, tuleb ainult kahjuks. 10 aastast ei tohiks loobuda, sest metsanduse ajalugu on 10 aasta sammuga. Ei näe põhjust, et see peaks olema pikem, seda enam et metsanduses tehtud vead on pikaajalise mõjuga ning mida

varem sellele järele saadakse seda parem. Toetan varianti 4a, kuid resolutsiooniga, et on selge kuidas toimetatakse seni kui tekib auk kahe arengukava vahel.

Tõnu Ehrpasi sõnul nende vaated ühtiva Eesti Maaülikooli vaadetega – hange korrektselt läbi viia, ei poolda eraldi kokkulepete sõlmimist. Ei toeta arengukava viimist KEVADe alla, sest meie seisukoht on olnud kogu aeg, et vaadata teemat laiapõhjaliselt, pigem toetame seda, et metsandusvaldkond jagada ministriumite vahel. Kui see nüüd lahustub veel KeMi sees, siis see muutub majanduslikust vaatest halvemaks. 10 aastane vaade sobib hästi, ja toetaks pigem variant 4a.

Lehar Lindre täpsustab, et kas sain õigesti aru, et KEVADet rahastatakse Keskkonnakaitse- ja kasutuse programmist?

Kairi Pääsuke selgitab, et MAK2030 ja KEVADet rahastatakse samast programmist. See programm on põhimõtteliselt riigieelarve. KEVAD annab suunad.

Lehar Lindre uurib, et kas on nägemus ka MAK2030 eelarvest?

Kairi Pääsuke selgitab, et meil on ka praegu kehtiv programm, kus metsanduse tegevusi rahastatakse.

Lehar Lindre küsib, et kuna MAK2030 on igasuguseid ettepanekuid, kas siis on olemas ka mingigi nägemus, palju selle nimekirja finantseerimiseks raha vaja läheks? Meie ootame mõjude hinnangut. Igaüks on pannud kokku nimekirja mida tema saada tahab, paljud neist nõuavad katteallikaid – kitsenduste leevendamine omanikele, looduskatse jne. Meie ootame juhtkogus konkreetseid numbreid palju mõjud maksma lähevad ja kuidas need jagunevad nelja valdkonna vahel. Siis on ka Riigikogul midagi otsustada.

Kairi Pääsuke vastab, et loodame, et teil on oma prioriteedid, sest KeMis on kogu valdkond ja kõigil on soovid oma tegevustele rahastust saada.

Lehar Lindre sõnul, et kui meil on konkreetne raha summa teada, siis saaksime liikuda sinna poole, et saame kokku leppida oma soovidest. Kokku pandud arengukava on soovide nimekiri, milles on ka palju idealistlikku. Kõik isikud ja organisatsioonid, kes on saanud sõna sekka öelda, arvestavad ka sellega, et nende soove võetakse arvesse. Suurim kahju, mis võib tekkida on see, et Riigikogus võetakse vastu arengukava, mis on sisult üldsõnaline ja kus ei ole määratud konkreetseid tegevusi ja nende tegevuste katteallikaid. See toob kaasa olukorra, kus arengukava koostamise protsessi kaasatud organisatsioonid ja inimesed on veel rohkem pettunud, kui enne protsessiga alustamist.

Andres Tali järv juhhib tähelepanu, et meil on Riigikogu poolt 1997 aastal kinnitatud metsapoliitika ja hetkel ka kehtiv metsaseadus. Kui nüüd 2021 aasta kätte jõuab, siis me ilmselt olemasolevat arengukava ei täida, vaid tegutseme edasi juhindudes metsapoliitikast ja metsaseadusest. Arvan, et mõistlik oleks püüda metsanduse jaoks säilitada oma arengukava või siis KEVADe sees valdkonda eraldi käsitleda, sest metsaga on seotud palju erinevaid asju ja kõiki neid tuleks arvesse võtta. Ka praegune arengukava võeti vastu alles 2011 aasta veebruaris.

Ants Varblane sõnul on praegu aeg näidanud, et 10 aastat on lühike aeg, sest metsaomanikud on oma tegevust kohustatud planeerima 10 aasta jooksul ja selle tulemus on see, et raiutakse 10

aasta jooksul korra. Toetan, et on poliitika mis paneb asjad pikaks ajaks paika ja siis on arengukavad 10 aasta tagant.

Tarmo Tüüril on protseduuriline küsimus, et kas on plaanis viia läbi hääletus? Või kuidas otsused võiksid sündida? Siis oleks ka teada, et kas peaks veel argumente lauda panema?

Kristel Järve selgitab, et me protokollime kõik poolt ja vastu argumentid, mis juhtkogu on välja toonud. Praegu oli plaanis arutada. Arutelu lõpus tahaks teada, kas juhtkogul on ühist eelistust. Hetkel tundub, et ilmselt mitte. Me saadame sisendi ministrile otsustamiseks koos erinevate variantide plusside ja miinustega, et kuidas soovitakse edasi minna.

Tarmo Tüüri sõnul on vastuolu, et juhtkogu sisulist kaasamist on üha vähem, küll aga KeM oma pressiteadetes annab teada kuidas juhtkoguga igal sammul arvestatakse ja kaastakse. Ja ka enne tänast kohtumist KeM saatis välja pressiteate, et nüüd peab juhtkogu otsustama kuidas protsessiga edasi minna. Tegelikult saadetakse meile paber, kus kästakse midagi roheliseks värvida, samas ei selgitatud, miks me neid värvime ning kuidas sellega edasi minnakse.

Kristel Järve kommenteerib viimast osa. Me selgelt ütlesime, et see on selleks, et planeerida arutelu. Tahtsime kaardistada olukorda, kui palju oleme alaeesmärkide osas ühisel meelel, et me teaks kui palju peaks arutelu jaoks aega planeerida. Keeruline on suurt arutelu alaeesmärkide kaupa planeerida pooleldi elektroonselt ja kohapeal. Nägime, et ühtegi ühist alaeesmärki meil hetkel ei ole. Materjalis on ikkagi 12 alaeesmärki. Täna alaeesmärkide kaupa me arutelu ei planeerinudki. Edasi minnes on juhtkogul väga suur roll, sh ka praeguses arutelus. Me kirjutame teie ettepanekuid üles ja seoses sellega sooviksin täpsustada Tarmo varasemat sõnavõttu, kus tegid ettepaneku, et arengukaval peaks olema uus juhtimine. Palun täpsusta, mida see tähendab ja millised murekohad on ja kuidas me selle lahendame.

Tarmo Tüür täpsustab, et eesmärk oli saavutada ühiskondlik kokkulepe ja selleks, et saavutada rahu olukord, mis oleks kõigile vajalik. Et oleks kõigile aru saada, mida me metsas teeme ja mida ei tee. Praegu oleme 2,5 aastat tegutsenud ja on näha, et me sellise protsessi juhtimisega, mis puudutab protsessi juhte, läbiviijaid, juhtkogu ja visiooni, oleme jõudnud selgelt ummikusse. Kui taotleme endiselt sama eesmärki, et jõuda ühiskondlikule kokkuleppele, siis see vajaks uuel lehelt alustamist. Uue visiooniga, nii protsessile kui ka juhtimisele. Kui protsess jätkub senisel kujul, peame tõsiselt kaaluma selles osalemise mõttekust.

Peep Arold küsib, et kui me täna teeme uut arengukava, kas võiks uus arengukava hakata kehtima sellest ajast kui ta on vastu võetud? Kui arengukava võetakse vastu 2022, siis kehtiks sellest ajast 10 aastat.

Kristel Järve täpsustab, et kas ettepanek on, et arengukava on 10ks aastaks ja siis kehtiks nt aastani 2032? Arengukavas ongi erinevad asjad, mitte ainult seaduse muudatused, vaid ka kampaaniad, juhiste koostamised ja ka toetused, mis on omakorda seotud EL finantseerimise perioodiga. Aga me võtame selle ühe ettepanekuna.

Asko Lõhmuse sõnul on kolm varianti protseduuri osas, millest üks on ammendunud. Protsessi algul oli idealistlik arusaam, et me suudame ajas natuke ees käia, praegu oleme selles kohas, et ei suutud ajast ees käia ja kokku leppida nii nagu kaks aastat tagasi tundus. Laual on seega kaks

võimalust, millest üks on see, et teeme nii nagu KeM ette paneb. Selle risk on see, et me sulgume ja hakkame kavaldama ning protsess hakkab vinduma ja see on väga läbipaistmatu protsess, mis mulle väga ei meeldi. Alternatiiv võiks olla see, et tasuks kaaluda üleminekuperioodi osas. Kui kahe aasta pärast on meil uute muutuste tuules uus arengukava, millele on tehtud korralik KSH ja see, mis praegu tuleks teha on mõned teravad konfliktid ühiskonnas ära maandada. Et siis vahepealsel ajal ei toimuks jätkuvat ühiskonnas konfliktide eskaleerumist. Mis see struktuur võiks olla, kes sellega hakkama saab – arengukava juhtkogu võibolla ju ka, aga tuletan meelde, et keskkonnaministril on ka metsandusnõukogu. Küsimus on, et kas oleksime võimelised sellel vahepealsel perioodil mõned pinged maha võtma üsna järskude otsustega. Mõistan, et see on idealistlik lähenemine, aga vindumisel on omad riskid.

Tõnu Ehrpais märkis, et kõik huvirühmad, kes juhtkogu töös osalevad, võiksid esitada oma tegevuse rahastamise kohta täpse aruande. Siis oleks selge kelle huve nad tegelikult esindavad.

Andres Tali järv ei ole nõus EKO ettepanekuga, et peaks hakkama juhte vahetama. See, mis praegu on toimunud, on paratamatus. Meil on erinevad huvid ja nende kaitsmisel ja selgitamisel jäädaksegi nende juurde. See on paratamatus, et kokkulepet sõlmida on keeruline. Asko ettepanek võtta mõned pinged maha vahepealsel perioodil tähendab seda, et me lihtsalt tõstame need teise kohta. Peaksime otsima ikka kokkuleppe kohta ja need, mille osas ei suuda kokku leppida jäävadki kokku leppimata ja neid ei kirjutata arengukavasse sisse.

Jaanus Kangur teeb kokkuvõtte juhtkogus väljatoodu arvamustest. Punkti 1 suhtes olid mitmed nõus, punkti 2 suhtes oli kõige rohkem skepsist, sest päris hästi ei saadud aru, mida see kaasa toob. Neljanda punkti osas tundus, et 4a sai kõige rohkem tähelepanu.

Asko Lõhmus täpsustab, et teha kiiresti kehv arengukava ja pikendada seda pikemale ajale on ohtlik.

Jaanus Kangur soovib teada, et kes on kindlasti punkt 1 vastu. Vastu vist keegi ei ole. Toomas Muru ja Jaan Aiaots ei ole punkti 1 vastu.

Tõnu Ehrpais täpsustab, et oli ettepanek mõju hindamise hankel võimaldada kõigil osaleda. Leo Filippov täpsustas samuti, et tingimus oli ka, et enne mõju hindamist ka juhtkogule esitatakse.

Tarmo Tüüri sõnul punkt 1 tähendab praeguse protsessiga edasi minekut ja sellel väga suurt mõtet ei näe. Seega peame tõsiselt kaaluma, kas meil on mõtet selles protsessis jätkata.

Jaanus Kangur soovib teada Tarmo Tüürilt, et kas on mõni punkt millega ta on nõus.

Tarmo Tüür selgitab, et võiks kaaluda KEVADe all jätkamist, aga nagu siin ka kõlama jäi, siis on selle kohta kõige vähem informatsiooni. Seega selles osas oleks pigem erapooletu seisukoht. Punktile 4 kindlasti vastu, et pikendada praeguse arengukava kehtivusperioodi.

Marku Lamp tegi kokkuvõtte esimese päevakorra punkti kohta. Praegune õigusruum kohustab meid läbi viima KSH. Ja seda ajaraami arvestades ei võimalda see meil õigealgelt saada selle

aasta lõpuks arengukava koos KSHga. Ilma KSHta meil arengukava ka ei ole võimalik teha. Siin väljapakutud lahendustest jäi meelde see, et jätkata KSH partneri otsimist, koos juhtkoguga seda hanget ettevalmistada ning teha seda võimalikult avalikult ja et kõigil oleks võimalik seal osaleda ja loota, et KSH tegijad leiavad selle aja ja selle metsanduse spetsialisti ning et nad ei pea seda metsanduse valdkonda nii keeruliseks nagu nad on seda välja toonud.

Korjasin üles ka selle, et EKO ei näinud enam perspektiivi. Aga selget lahendust, et mis see alternatiivstsenaarium võiks olla, ei olnud. KEVAde osas on skepsist rohkem, kuna see ei ole ka veel alanud, siis ei näinud, et juhtkogul oleks suurt entusiasmi sellega edasi minna. Samas riigis soovitakse strateegilist planeerimist sellele tasemele viia.

Tundub, et selle 10 aastase perioodiga oldi nõus. Kui nüüd edasi lükkamise teed minna, siis pigem lükata kuni vastuvõtmiseni. Kõlas ka see, et kui ainuke seaduslik viis on metsaseaduse muutmine, siis on vaja muuta ka juhtkogu moodustamise käskkirja, kus on sees konkreetsed tähtajad.

Vahepealsel perioodil jäävad endiselt kehtima muu õigusruum, seadused ja muud dokumendid. Käimas on üldplaneeringute koostamine kohalikul tasandil, mis mõjutab metsandust, samuti metsaseaduse ja looduskaitseaduse muutmine, mis samuti metsakasutuse piiranguid täpsustab. Koostamisel on ühise põllumajanduspoliitika koostamine maaeluministeeriumi vedamisel, kus samuti järgmise perioodi toetused kokku lepitakse, mis suuresti lähtuva EK poolt pakutud roheraamistikust.

Korjasin üles ka selle, et meil on võimalus kutsuda kokku metsandusnõukogu, kes ministrile täiendavat nõu annaks ning püüaks mõningaid pingeid kohe maandada samas nähti selles ka ohtu.

Teie mõtted on aluseks ministrile, kes otsustab protsessi edasise käigu. Paratamatult peavad otsused kusagilt tulema, kui me siin konsensust ei suuda leida. Aga väga hea, et oli põhjalik arutelu, kus Teie mõtted jäid kõlrama, mis on ühe või teise valiku plussid ja miinused. Esitleme neid ministrile ja teavitame ka juhtkogu, mida minister sellest arvas.

3. Alaeesmärkide hetkeseis, mõõdikute tööühma üldised märkused ja arutelu

Kristel Järve teeb ülevaade MAK2030 alaeesmärkidest, kuhu on jõutud ning mõõdikute tööühma ettepanekutest.

Vabariigi Valitsus võttis eelmise aasta lõpus vastu määruse (19.12.2019 määrus nr 117) valdkonna arengukavade koostamiste kohta. Määruse § 3 lõike 1 kohaselt esitatakse valdkonna arengukavas üldeesmärk ja alaeesmärgid ning nende mõõdikud alg- ja sihttasemetega. Arengukava tegevused esitatakse lisana programmis.

Tegevused on indikatiivsed ja võivad muutuda perioodi jooksul, eesmärki üldiselt ei muudeta. Üldiselt on eesmarke ja alaeesmärke pigem vähem. Põhiliselt üks üldeesmärk ja kolm alaeemärki, millel omakorda on nt 2-5 tegevussuunda. Meil on jätkuvalt kaks üldeesmärki ja 12 alaeesmärki. Nagu varasemalt öeldud, kogusime alaeemärkide kohta tagasisidet, et kaardistada, kas meil on juhtkogus mingite alaeesmärkide osas kokkulepe olemas. Kaks juhtkogu liiget ei ole nõustunud ühegi alaeesmärgiga, mistõttu ei ole ühtegi kokkulepet. Kõige lähemal oli kokkuleppele alaeesmärk 1.4 (*Metsa puidulised ja mittepuidulised saadused ja*

teenused on mitmekesised ning nende kasutamine säilitab metsa elurikkuse, produktiivsuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse) ja 1.7 (Erinevad metsa ökosüsteemi funktsioonid on säilinud).

Mõõdikute töörühm jõudis esmalt arutada 5 alaeesmärgi mõõdikuid. Leiti, et alaeesmärke võiks olla vähem. Samuti leidis töörühm, et ka mõõdikuid on alaeשמרקידע mõõtmiseks palju. Peaks piirduma 2-3 mõõdikuga alaeשמרקידע kohta. Kuna mõõdikute töörühmas olid riigiasutused ja ka Statistikaamet ning paljud inimesed, kes tegelevad mõõdikutega, siis üks ettepanek oli ka see, et jah/ei mõõdikud ei sobi. Sellised ühekordseid tegevusi saab kirjeldada vahearuanudes. Tagasiside oli ka see, et mõõdikud on liiga detailsed ja ei peegelda mõju alaeשמרקידע.

Mõõdikute töörühma oli ka ettepanekud alaeשמרקידע 2.1 (*Nüüdisaegne haridussüsteem ja metsateadus, samuti selgelt mõistetav ja avalikkusele kergelt kättesaadav teave metsandusest suurendavad ühiskonna teadlikkust ja kujundavad hoiakuid jätkusuutliku metsanduse suunas ning tagavad puidu maksimaalse väärindamise ja kõigi metsaga seotud hüvede targa kasutuse).*

Vaadates selle alaeשמרקידע mõõdikuid leiti, et need ei käsitle metsandusteavet tervikuna ja tehti ettepanek see alaeשמרקידע liita mõne teise alaeשמרקידעga. Samuti leiti, et mõõdikuna keskkonnaindeks sobiks pigem üldeשמרקידע mõõdikuks.

Alaeשמרקידע 1.2 kohta töörühm leidis et need platvormid, kuidas riik saaks suunata kodanikke kaasa rääkima, on olemas. Töörühmal tekkis küsimus, et mis see veel on, mida riik saaks teha? Seega ettepanek juhtkogule oli, et selle alaeשמרקידע saaks ühendada ökosüsteemiteenuste pakkumist puudutavate eesmärkidega.

Alaeשמרקידע 1.4 kohta oli täiendav märkus, et kuna arengukava valmimine jääb hilisemaks, siis võiks neid mõõdikuid vaadata uuesti siis, kui on lõppenud projektid, mis käsitlevad ökosüsteemiteenuste kaardistamist ja hinnastamist 2021 suvel.

Selle info põhjal soovime nüüd saada juhtkogult tagasisidet, et mis Te arvate mõõdikute töörühma ettepanekutest. Samuti näitan võimalikku ajakava, kuidas MAK2030ga edasi minna. Augustis kohtuks uuest mõõdikute töörühm, septembris kohtuks uuesti juhtkoguga, et siis arutada alaeשמרקידע ja mõõdikuid ja anda tagasisidet mõõdikute töörühmale. Samuti toimuks septembris kolmas mõõdikute töörühma kohtumine ja võib-olla saaks minna ka juba mõõdikute algtasemete määramise juurde. Oktoobris on ettepanek kutsuda kokku mõistete töörühm. Me oleme mõisteid ka varasemalt kaardistanud, aga kuna sisu on muutunud, siis peaks mõistete nimekirja enne korrigeerima. Novembris võiks juhtkogu taas kohtuda, et vaadata arengukava sisulist poolt.

Alustame esmalt tagasiside kogumist mõõdikute töörühma ettepanekutele, milleks on:

1) koondada alaeשמרקידע; 2) mõõdikuid 2-3 alaeשמרקידע kohta; 3) vältida liigset detailsust mõõdikutes; 4) mõõdikutes ei sobi jah/ei mõõdikud.

Raul Kirjanen on nõus, et meie arengukava praegu läheb meeletusse detaili. See ei ole halb mõte, et teha üldisemaks. Mõõdikute kohta tehtud ettepanekud on konkreetsed, selged ning arusaadavad. Igal juhul toetame.

Leo Filippovi sõnul on Eesti Looduskaitse Seltsi metsanduse toikonnal vastupidine seisukoht. Paljud eesmärgi sõnastused on mitmeti tõlgendatavad. Tihti piisab ühe sõna lisamisest, et

alaeesmärgist aru saada. Läks ka palju aega, et mil kõik alaeesmärgist ühtemoodi aru saaksid. Ka keeleliselt ei olnud selgelt sõnastatud.

Kristel Järve selgita, et kui läheme alaeשמärkide juurde, siis saadaksime need teile kirjalikult ja siis saab arutada.

Leo Filippov soovis teada, et kuidas alaeשמärgid tekkisid? Kui need tekkisid töörühma töös siis me ei saa neid muuta ilma töörühm nõusolekuta, muidu võib mõte kaotsi minna. Palju alaeשמärke ei seganud, vaid tegi pildi hoopis selgemaks.

Kristel Järve täpsustas, et KeM koostas esimese alaeשמärkide sõnastuse selle aasta jaanuaris lähtudes Forest Europe raamist ja proovisime igas blokis eesmärgi sõnastada. Seega ei ole mingit taksitust neid liita.

Asko Lõhmus näeb siin kolme probleemi. Esimene Forest Europe säästliku indikaatori mõõdikuid on pigem juurde tulnud, mitte vähemaks jäänud. Küsimus on, et kuhu need siis jäävad, kas tegevuste mõõdikuks? Kui nad jäävad tegevuse mõõdikuks, siis kuidas strateegilised eesmärgid seal tekivad? Olen nõus, et mõõdikud peaksid olema iga aastaselt jälgitavad ja raporteeritavad. Kuid selliseid mõõdikuid ei ole praegu peaaegu mitte ühtegi, mis puudutab metsas toimuvat. Ka SMI raie hinnangud on viimase kahe aasta kohta. Siin on tõsine ajakohasuse probleem. Ei ole vastu sellele, et riigil on strateegilised eesmärgid, mis on arengukava eesmärgid ja mida ei muudeta aga näen, keerulist olukorda ka seetõttu et Euroopas protsessid muutuvad kiiresti ja roheleppe valguses peavad need vähesed strateegilised mõõdikud olema välja töötatud väga hästi.

Andres Talijärv soovib täpsustada kuidas need töörühmad tekkisid nt mõõdikute töörühm?

Kristel Järve selgitas, et mõõdikute töörühma pani kokku KeM kaasates neid asutusi, kes tegelevad mõõdikute andmisega. Tähtis roll on kindlasti Keskkonnaagentuuril ja Statistikaametil ning ka Keskkonnaametil. Lisaks on suur roll ka ministeeriumitel. Tegemist on ekspertidega, kes teavad mida me riigis mõõdame ja miks me mõõdame.

Andres Talijärv lisab, et kindlasti ei saa arengukava minna liiga detailidesse. Tuleks ikkagi kaardistada suuremad eesmärgid ja väiksemad detailid jätta muude kavade jaoks.

Kadri Ukrainski pooldab alaeשמärkide ja mõõdikute koondamist. Idee ei ole selles, et kirjeldada arengukavas kõiki asju mida suudame mõõta. Peame valima üldisemad mõõdikuid, et saaksime hinnata, kas meil asi liigub õiges suunas. Eesmärkide sõnastamine üldisemaks aitab ka konsensusele kaasa. Sellist alt üles strateegia koostamist, nagu metsanduses praegu käib, ma ei tea, et oleks varem tehtud. Seetõttu ma ei pea protsessi ka läbi kukkunuks, sest see võtabki kauem aega, kuna olekski imelik, kui me mõtleksime kõik ühtemoodi. Ma arvan, et kui me sõnastuse lepime kokku üldisemaks, siis saame ka konsensuse.

Asko Lõhmus täpsustab, et on äsja puutunud kokku Eesti inimarengu aruande keskkonna osa tegemisega ning näen seda probleemi, et metsanduses puuduvad koondnäitajad. Neid ei ole Eestis lihtsalt olemas ja need koondmõõdikud tuleb luua.

Raul Kirjanen kommenteerib, et Euroopa roheleppesse peab Eesti hakkama andma sisendit. Seega see, et Euroopa annab midagi ette, ma ei näe. Meil on endal võimalik mõjutada, kuidas me rohelepet tahame näha meie regioonis.

Tarmo Tüür on pigem seda meelt, et mõõdikuid võib liita. Kui KeM pani mõõdikud sellisel hulgal kokku, siis ei peaks neid juhtkogus ükshaaval otsustama, kas ja mida liita.

Protsess ei jäänud venima seetõttu, et juhtkogu oleks olnud erinevatel seisukohtadel, vaid et aasta tagasi hakati koostama 4 stsenaariumi. Ja nii juhtkogu sees kui väljas sai küsitud, et milline on arengustsenaariumite koostamise metoodika ja lähteülesanne ja miks ei ole kaasatud juhtkogus olevaid teadlasi. Sealt hakkas see ka kiiva kiskuma. Stsenaariumide koostamine sellisel kujul juhtkogu kaasamata oli see koht, kust see venimine alguse sai.

Triin Reisner toetab eelkõnelejaid, et alaeesmärke ei saa olla nii palju. 3-5 on täiesti mõistlik. Riigi strateegiline juhtimine ja planeerimine ei tohiks minna nii detaili. Eesmärki iseloomustab indikaator, mis näitab kuhu suunas läheme.

Leo Filippovi sõnul, kui need 12 põhivaldkonda, mis kujunesid probleemidest, haakuvad meie 12 alaeesmärgiga, siis kindlasti peaks 12 alaeesmärki alles jääma. Saame leida mõõdikud, mis näitavad, kas tegeleme nende probleemide lahendamise suunas või mitte. Muidu on 10 aasta pärast samad probleemid endiselt lahendamata.

Jaanus Kangur teeb kokkuvõtte arutelust. Paljud olid põhimõtteliselt nõus, et eemärke võib koondada. Mitmed tõid välja tingimused. Asko Lõhmus tõi välja, et peab olema läbinähtav, kuidas mõõdikuid koondatakse ja kui koondatakse, siis midagi ära ei kao, mida rõhutas ka Leo Filippov. Ja mõõdikud oleksid selged ja arusaadav, kuidas nad tekkivad. Asko viitas ka sellele, et võib-olla tuleb koondmõõdikud mõõdikute töörühmal alles luua.

Edasi palume ettepanekuid plaanitud võimaliku protseduurilise ajakava kohta.

Jaan Aiaots soovib teada, kuna alles koostame seda arengukava, siis ju ei tea, mis mõisteid kasutatakse. Kes on mõistete töörühmas ja mis mõte sellel on?

Kristel Järve vastab, et mõte on selles, et kõik ühtemoodi aru saaksid. Tegelikult võiks selle varem kokku kutsuda. Meil on käinud läbi mõisteid, mida ei ole kusagil defineeritud nagu nt järjepidev metsamaa. Mõistete töörühm peaks koos käima paralleelselt eenõu koostamisega.

Kui on mõisteid, mis ei ole selged või ka need, mis on juba defineeritud, paneme need kirja, et kõik saaksid ühtemoodi aru.

Triin Reisner soovib teada, kuidas see kõik sobitub esimese päevakorrapunkti juurde. Sain aru, et ministrile tehakse ettepanek ja siis otsused kuidas protsessiga üldisemalt edasi minnakse ja samamoodi KSH hange.

Kristel Järve selgitab, et oleme eelnõuga edasi töötanud, hoolimata sellest, et mõju hindamist ei ole. Eelnõu ei ole lukus. Need protsessid käivad paralleelselt. Ka alaeesmärkide osas me ei ole juhtkoguga sisulist arutelu teinud. Me saame jooksvalt edasi ikkagi minna.

Triin Reisner palub täpsustada, et mis saab ministrile tutvustamisest edasi. Kas esimese päevakorra otsustuskoht, kas liita KEVADega, oli näiline või kuidas sellega edasi minnakse?

Marku Lamp vastab, et plaan on esimese päevakorrapunkti arutelu kokkuvõtted edastada ministrile juuli keskpaigas. Täpset ajaraami, millal minister võiks otsustada hetkel ei ole. Loodetavasti ei jää see pikalt peatuma. Kui see otsus peaks kuidagi mõjutama praegust ajagraafikut, siis tuleb juhtkogu ajagraafikule uuesti otsa vaadata.

Asko Lõhmus pooldab mõistete töörühma, aga töörühma nimi ei ole ole õnnestunud. Me ei räägi seal keelilisest probleemist vaid sisulisest, mida me mõtleme selles protsessis nende mõistet all. Küsin, et miks mõistete töörühm alles nii hilja kokku tuleb ja nii kiiresti töö lõpetab. Sellega võib alustada ka varem.

Kristel Järve selgitab, et ei olnud mõeldud nii et töörühm nii lühikeseks ajaks kokku tuleb. Planeerisime, et oktoobris võiks kokku tulla, aga kindlasti töö jätkub kauem. Võtan arvesse, et ettepanek on, et see võiks varem kokku tulla nt septembris ning tuleb mõelda seda mõistete ulatust, mida töörühm hakkab välja töötama.

Asko Lõhmus küsib, et kuidas see mõistete nimekiri tekib ja kas juhtkogul on võimalik sinna sisendit anda?

Kristel Järve selgitab, et juhtkogu on seda nimekirja ka varem näinud, sest see on käinud kaasas arengustsenaariumitega. Oleme pannud sinna mõisted, mida oleme tekstis kasutanud.

Leo Filppov toetab mõistete töörühma kokkukutsumist võimalikult vara. Ja rõhutab, et neid mõisteid ei ole tarvis ainult juhtrühmale, vaid ka avalikkusele. See list, mis hetkel on, ei ole piisav.

Toomas Muru ja Paavo Kaimre toetavad ka mõistete/terminoloogia töörühma varasemat kokkukutsumist.

Raul Kirjanen on skeptiline Asko Lõhmuse toodud viitele, et kui me räägime kaasamisest, siis on mingi komisjon, kes otsustab, mis see kaasamine on. Nt kaasamine on nii oluline mõiste, et selles peab saama juhtkogu kaasa rääkida. Mõistete ühepoolse sisustamise osas oleksin ettevaatlik.

Kristel Järve sõnul on meil laual praegu kaks versiooni, kas enne täpsustame alaeesmärke, mis sai suure toetuse, et me neid alaeesmärke koondame ja siis teeme mõistete töörühma ja kutsume kokku. Või kutsume enne kokku mõistete töörühma, aga mida nad teevad enne, kui planeerime eelnõus suuri muudatusi.

Raul Kirjanen toetab igal juhul seda, et juhtkogu tasandil tegeleda nende mõistete, mis lähevad arengukavasse.

Jaan Aiaotsa toetab, et need need mõisted, milles oleme eri meelt võiks juhtkogu tasandil kokku leppida.

Kristel Järve täpsustab, et töörühm saadabki juhtkogule oma ettepanekud.

Martin Luiga sõnul ei ole ta kindel, kas me juhtkogus jõuame konsensusele, mida üks või teine sõna tähendab.

Leo Filppov kommenteerib, et Eesti metsanduse teaduskeele kasutamist on lahjendatud viimase 10 aasta jooksul. Peaksime tagasi pöörduma Eesti teaduskeele juurde, kui on mõisted olemas.

Mitte nii, et võtame kusagilt kasutusele uued kõlava nimega mõisted nagu nt uuendusraie, mis varjab endas lageraiet, millest tegelikult ei taheta rääkida.

Asko Lõhmus juhib tähelepanu, et Raul Kirjanen oponenteerib asjade osas mida ta ei ole öelnud.

Jaanus Kangur küsib, et kas ajakavale on ettepanekuid, lisaks sellele, et mõistete töörühm kutsutakse varem kokku ja mõisteid arutatakse ka juhtkogus.

Madis Iganõmm ja Martin Luiga toetasid ka täiendavalt, et mõistete töörühm võiks olla varem.

Rohkem ettepanekuid ei olnud ning MAK2030 edasine ajakava kinnitati koos täpsustustega.

Kokkuvõte:

Marku Lamp teeb kokkuvõtte. Saame ajakava kätte ja meeskond saab sisulise tööga edasi minna. Paralleelselt peame vaatama kuidas on võimalik protsessiga edasi minna. Nagu ikka paljudes asjades konsensus ei leia ja meil on hea praegu oma ettepanekud ministrile esitada, sest juhtkogu on ministrilt selleks volitused saanud. Loodame, et enne järgmist juhtkogu kohtumist, mis siis uue ajakava kohaselt toimub septembris, saame Teid ka sellest otsusest teavitada. Kui otsustatakse, et liidetakse KEVAdega siis sellisel kujul juhtkogul seda rolli enam ei ole. Aitäh kõigile.

